

TRIỂN VỌNG TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VIỆT NAM VÀ MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ

ĐỖ THỊ NHUNG

Triển vọng tăng trưởng kinh tế của Việt Nam năm 2019 trở nên khó đoán định trước hàng loạt yếu tố tác động từ bên trong và bên ngoài. Mặc dù hiện nay vẫn có những dự báo rất khả quan song cũng có không ít những thách thức trở ngại tác động đến mục tiêu tăng trưởng kinh tế của Việt Nam. Bài viết trao đổi về triển vọng tăng trưởng và đưa ra một số khuyến nghị nhằm đảm bảo tăng trưởng kinh tế nước ta trong năm 2019.

Từ khóa: Tăng trưởng kinh tế, lạm phát, xuất khẩu, đầu tư công

PROSPECT OF VIETNAMESE ECONOMIC GROWTH AND SOME RECOMMENDATIONS

Do Thi Nhung

Vietnam's economic growth prospect in 2019 becomes difficult to predict before several inside-outside impacts. Despite many positive forecasts, there will be several challenges that can affect the economic growth target of Vietnam. The paper discusses growth prospects, then proposes recommendations to ensure economic growth in 2019.

Keywords: Economic growth, inflation, exports, public investment

Ngày nhận bài: 10/4/2019

Ngày hoàn thiện biên tập: 3/5/2019

Ngày duyệt đăng: 8/5/2019

Triển vọng tăng trưởng

2018 là năm thành công của nền kinh tế Việt Nam, tăng trưởng kinh tế cao trên 7%. Trên cơ sở đó, các tổ chức trong nước và quốc tế đã dự báo về triển vọng Kinh tế Việt Nam tiếp tục đạt được tốc độ tăng trưởng cao trong năm 2019 dao động khoảng 6,5-6,8%. Trong quý I/2019, dưới sự điều hành sát sao của Chính phủ, tốc độ tăng trưởng kinh tế đạt 6,79%, lạm phát bình quân ở mức 2,63%.

Dựa trên kết quả này, hầu hết các dự báo mới nhất của các tổ chức trong nước đều nhận định tăng trưởng GDP năm 2019 sẽ đạt mục tiêu 6,6-6,8%, thậm chí có thể

vượt nhẹ; lạm phát cũng trong tầm kiểm soát. Sau diễn biến của nền kinh tế quý I/2019, các tổ chức nước ngoài đều đưa ra dự báo tăng trưởng có phần kém khả quan hơn, dù vẫn ở mức cao. Trong đó, ADB đưa ra mức dự báo cao nhất, theo đó tăng trưởng GDP có thể đạt 6,8% (lạm phát 3,5%); IMF dự báo tăng trưởng GDP đạt 6,5% (lạm phát 3,1%); HSBC dự báo tăng trưởng GDP đạt 6,6% (lạm phát 3,1%); Ngân hàng Thế giới (WB) dự báo tăng trưởng GDP đạt 6,6% (lạm phát 4%)...

Những dự báo tương đối lạc quan đó bắt nguồn từ một số yếu tố cơ bản sau:

Thứ nhất, động lực cho tăng trưởng kinh tế trong những quý còn lại của năm 2019 tiếp tục dựa vào khu vực sản xuất công nghiệp, chế biến chế tạo và cơ chế thúc đẩy nguồn lực xã hội vào sản xuất kinh doanh (NCIF, 2019). Theo Tổng cục Thống kê, trong 4 tháng đầu năm 2019, ngành công nghiệp chế biến, chế tạo tăng 10,9% (cùng kỳ năm trước tăng 12,9%), đóng góp 8,3 điểm phần trăm vào mức tăng chung; ngành sản xuất và phân phối điện tăng 9,2%, đóng góp 0,8 điểm phần trăm; ngành cung cấp nước và xử lý rác thải, nước thải tăng 7,3%, đóng góp 0,1 điểm phần trăm; riêng ngành khai khoáng bằng cùng kỳ năm trước (khai thác than tăng 13%, khai thác dầu thô và khí đốt tự nhiên giảm 4,1%)... Như vậy, sản xuất công nghiệp vẫn đạt kết quả tăng khá so với cùng kỳ năm trước, trong đó ngành chế biến, chế tạo đóng vai trò chủ chốt, tiếp tục duy trì mức tăng trưởng hai con số và thúc đẩy tăng trưởng chung của toàn bộ nền kinh tế trong thời gian tới.

Thứ hai, động lực khác đến từ cầu tiêu dùng tăng trưởng tốt; các động lực được tạo ra từ cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh; khả năng thúc đẩy xuất, nhập khẩu nhờ các Hiệp định thương mại tự do (FTA) như Hiệp định (CPTPP) có hiệu lực; Hiệp định EVFTA

BẢNG 1: DỰ BÁO TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ VIỆT NAM NĂM 2019

STT	Tổ chức	Tăng trưởng kinh tế	Lạm phát
1	Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương	6,88%	3,71%
2	Trung tâm Thông tin và Dự báo kinh tế - xã hội quốc gia	6,86%	3,71%
3	Viện Đào tạo và Nghiên cứu BIDV	6,6-6,8%	3,1-3,3%
4	Quý Tiền tệ Quốc tế	6,5%	3,1%
5	Ngân hàng HSBC	6,6%	3,1%
6	Ngân hàng Thế giới	6,6%	4%
7	Ngân hàng Phát triển châu Á	6,8%	3,5%

Nguồn: Tác giả tổng hợp

đang chờ phê chuẩn và tận dụng bối cảnh chiến tranh thương mại Mỹ - Trung để xuất khẩu các nhóm hàng thế mạnh của Việt Nam như da giày, dệt may, thủy sản...

Thứ ba, kỳ vọng vốn đầu tư phát triển trong năm nay cũng có những tiến triển thuận lợi khi Chính phủ tiếp tục đẩy nhanh tiến độ thi công và giải ngân vốn đầu tư xây dựng cơ bản. Trong khi đó, các yếu tố hỗ trợ tăng trưởng vẫn hiện hữu với sự tăng trưởng mạnh của dòng vốn FDI vào các lĩnh vực trọng tâm và dòng vốn ngoại (FDI) trên thị trường chứng khoán. Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài trong 4 tháng đầu năm tiếp tục khởi sắc với mức kỷ lục về cả số dự án và vốn đăng ký cấp mới, tính đến thời điểm 20/4/2019, số dự án cấp mới là 1.082 dự án với tổng vốn đăng ký mới đạt 5,3 tỷ USD, cao nhất trong vòng 4 năm trở lại đây. Bên cạnh đó, có 395 lượt dự án đã cấp phép từ các năm trước đăng ký điều chỉnh vốn đầu tư với số vốn tăng thêm đạt trên 2,1 tỷ USD, giảm 6% so với cùng kỳ năm trước.

Như vậy, tổng số vốn đăng ký cấp mới và vốn tăng thêm trong 4 tháng đầu năm đạt trên 7,455,6 tỷ USD, tăng 28,6% so với cùng kỳ năm 2018. Vốn FDI thực hiện 4 tháng ước tính đạt 5,7 tỷ USD, tăng 7,5% so với cùng kỳ năm 2018. Trong 4 tháng còn có 2.416 lượt góp vốn, mua cổ phần của nhà đầu tư nước ngoài với tổng giá trị góp vốn là 7,14 tỷ USD, cao gấp 3,2 lần so với cùng kỳ năm 2018, trong đó có 605 lượt góp vốn, mua cổ phần làm tăng vốn điều lệ của DN với giá trị vốn góp là 5,13 tỷ USD và 1.811 lượt nhà đầu tư nước ngoài mua lại cổ phần trong nước mà không làm tăng vốn điều lệ với giá trị 2,01 tỷ USD... Ngoài ra, cán cân thương mại hàng hóa thặng dư, cán cân thương mại dịch vụ thâm hụt nhẹ...

Nhận diện những thách thức

Bên cạnh các yếu tố tạo nên động lực tăng trưởng

cho nền kinh tế, trong những tháng còn lại của năm 2019 vẫn tiềm ẩn không ít thách thức, có thể tác động đến mục tiêu tăng trưởng của nước ta, cụ thể:

Tác động từ yếu tố bên ngoài

Hết quý I/2019, triển vọng đối với kinh tế toàn cầu không thực sự khả quan. Hầu hết các báo cáo của các tổ chức quốc tế đều hạ dự báo tăng trưởng kinh tế, thương mại và lạm phát toàn cầu. Ngày 9/4, IMF đã lần thứ 3 liên tiếp hạ dự báo tăng trưởng kinh tế toàn cầu năm 2019 xuống mức 3,3% (từ mức 3,5% đưa ra vào tháng 1). Thương mại hàng hóa và dịch vụ cũng dự báo giảm, chỉ ở mức 3,4% trong năm nay. Trước đó ngày 20/3/2019, Fitch hạ dự báo tăng trưởng toàn cầu xuống mức 2,8% cho 2019 (từ mức 3,1% trước đó).

Hầu hết các chuyên gia kinh tế trong và ngoài nước đều có chung quan điểm, cùng với việc chịu tác động chung do xu hướng suy giảm của kinh tế toàn cầu, một trong những thách thức và rủi ro lớn nhất với kinh tế Việt Nam trong năm nay đến từ sự bất định của bên ngoài. Là một trong những quốc gia phụ thuộc vào thương mại nhiều nhất trong khu vực, những rủi ro bên ngoài sẽ tác động rất lớn đối với kinh tế Việt Nam. Tốc độ tăng trưởng của các nền kinh tế lớn như: Mỹ, Trung Quốc, EU và Nhật Bản – vốn là các đối tác thương mại quan trọng của Việt Nam có thể giảm mạnh hơn, cộng hưởng với những căng thẳng thương mại có thể khiến nhu cầu thương mại toàn cầu giảm, kéo theo nhiều rủi ro cho xuất khẩu của Việt Nam.

Báo cáo kinh tế vĩ mô mới đây của Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (2019) cho rằng, các yếu tố bên ngoài như: Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung, chủ nghĩa bảo hộ, rủi ro suy giảm của kinh tế Trung Quốc, tương lai bất định của tiến trình Brexit và mâu thuẫn trong nội bộ EU... sẽ khiến nền kinh tế Việt Nam trong năm 2019 trở nên bất định hơn do có thể chịu ảnh hưởng bởi các cú sốc từ thị trường thế giới.

Có thể nói, thực tế diễn biến kinh tế toàn cầu quý I/2019 thiếu khả quan, nếu những biến động tiếp theo của nền kinh tế toàn cầu vẫn bất định theo hướng tiêu cực, sức cầu giảm sút trong khi giá các hàng hóa cơ bản, đặc biệt là dầu mỏ tiếp tục tăng cao... sẽ khiến nền kinh tế Việt Nam dễ bị tổn thương hơn.

Tác động từ yếu tố bên trong

Hiện nay, bắt đầu xuất hiện nhiều yếu tố bên trong, dự báo sẽ tác động đến tăng trưởng của nước ta. Trên thực tế, kim ngạch xuất khẩu hàng hóa quý I/2019 của nước ta chỉ tăng 4,7% so cùng kỳ năm 2018 (thấp hơn so với các mức tăng 25,2%; 15,1% và 6,6% cùng kỳ các năm 2018, 2017 và 2016) và mới tương đương 22% kế hoạch năm. Đáng chú ý là nếu tháng 3/2019, Việt Nam

xuất siêu tới gần 1,63 tỷ USD thì nửa đầu tháng 4 đã quay trở lại nhập siêu khoảng 746 triệu USD. Số doanh nghiệp (DN) tạm ngừng kinh doanh có thời hạn trong 4 tháng đầu năm là 16.984 DN, tăng 19,7% so với cùng kỳ năm trước. Số DN hoàn tất thủ tục giải thể trong 4 tháng đầu năm 2019 là 5.305 DN, tăng 12,9% so với cùng kỳ năm trước...

Bên cạnh đó, một số ngành vốn tạo động lực tăng trưởng quan trọng cho nền kinh tế như điện thoại, điện tử... không còn duy trì được tốc độ tăng trưởng ấn tượng như trước đây. Đó là chưa kể xuất khẩu của khu vực nông, lâm, thủy sản cũng được dự báo sẽ còn đối mặt với nhiều thách thức và khó có thể đạt mức tăng trưởng cao như cùng kỳ các năm trước do các yếu tố nhu cầu giảm (đặc biệt từ thị trường Trung Quốc), cạnh tranh gay gắt hơn, các tiêu chuẩn ngày càng chặt chẽ về nguồn gốc, chất lượng và an toàn vệ sinh thực phẩm.

Theo Báo cáo cập nhật kinh tế Việt Nam của Công ty Chứng khoán Sài Gòn (SSI) công bố mới đây, nhìn sang các quý tiếp theo, nông nghiệp, du lịch nhiều khả năng sẽ tăng thấp vì rất khó để sớm tìm được thị trường thay thế cho Trung Quốc. Mạng điện thoại sẽ tiếp tục kéo lùi tăng trưởng nếu không có những đột phá về sản phẩm hay dự án mới. Một số ngành công nghiệp có tăng trưởng cao trong thời gian vừa qua như tinh chế dầu mỏ (Dự án lọc dầu Nghi Sơn) cũng khó kỳ vọng tạo ra tăng trưởng cao đột biến từ nửa cuối 2019...

Nhìn ở góc độ vĩ mô, WB cho rằng, nếu các nỗ lực tái cơ cấu DNNN và khu vực ngân hàng không được cải thiện có thể gây ảnh hưởng bất lợi đến tình hình tài chính - vĩ mô, làm suy giảm triển vọng tăng trưởng và tạo ra các nghĩa vụ lớn hơn cho khu vực công. Bên cạnh đó, nếu đầu tư công tiếp tục suy giảm; Sự gắn kết yếu với khu vực FDI, với DN trong nước và năng lực, hiệu quả hoạt động của khu vực DN trong nước, nhất là DNNVV còn hạn chế... có thể ảnh hưởng đến các mục tiêu phát triển dài hạn của Việt Nam.

Đặc biệt, lạm phát cũng đang chịu tác động khá lớn do giá dầu thế giới tăng tạo áp lực lên tăng giá xăng, dầu trong nước. Thực tế trong tháng 4 vừa qua, giá xăng dầu trong nước đã có 2 lần điều chỉnh tăng. Diễn biến giá dầu thế giới thời gian tới rất khó dự báo và đây sẽ là một trong những biến số cần được theo dõi rất sát để có những tính toán, điều chỉnh hợp lý với lộ trình tăng giá của các mặt hàng, dịch vụ do Nhà nước quản lý. Việc điều chỉnh giá bán điện (tăng 8,63%) được thực hiện từ cuối quý I/2019 sẽ có tác động tiêu cực đến sản xuất và tiêu dùng, qua đó tác động bất lợi đến tăng trưởng những quý còn lại của năm. Nếu cộng hưởng việc điều chỉnh giá điện với điều chỉnh giá xăng dầu gần đây thì tác động suy giảm tăng trưởng

có thể lớn hơn so với dự báo (dự kiến làm giảm GDP khoảng 0,6-0,8%)...

Một số giải pháp đặt ra

Để tiếp tục thúc đẩy tăng trưởng kinh tế trong cả năm 2019, cần chú trọng một số giải pháp sau:

Một là, kiên định với mục tiêu tăng trưởng, chú trọng ổn định kinh tế vĩ mô, kiềm chế lạm phát. Đây là một trong những nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của Chính phủ nhằm đảm bảo một nền tảng tăng trưởng vững chắc của kinh tế Việt Nam trong năm 2019 và những năm tiếp theo.

Hai là, theo dõi chặt chẽ tình hình kinh tế thế giới, phối hợp chặt chẽ giữa chính sách tài khóa, giá cả và chính sách tiền tệ, xây dựng lộ trình tăng giá các dịch vụ do Nhà nước quản lý từ nay đến cuối năm một cách hợp lý, không tăng giá một cách dồn dập.

Ba là, tiếp tục trung hòa các lượng tiền trong nền kinh tế nhằm kiểm soát lạm phát theo mục tiêu đề ra. Cần theo dõi, tính toán đến tác động gián tiếp của việc tăng giá điện, giá xăng dầu lên các hàng hóa khác và xem xét việc sử dụng các biện pháp bình ổn phù hợp và kịp thời...

Bốn là, tăng cường tận dụng cơ hội từ hiệp định CPTPP và chiến tranh thương mại Mỹ - Trung để đa dạng hóa, thúc đẩy xuất khẩu, giảm nhập siêu. Đồng thời đẩy mạnh việc đa dạng, mở rộng thị trường xuất khẩu, tiêu dùng trong nước...

Năm là, đẩy nhanh giải ngân đầu tư công; Tiếp tục cải thiện mạnh mẽ, thực chất môi trường kinh doanh; Thúc đẩy phát triển công nghiệp chế biến - chế tạo, thông qua theo dõi, bám sát hoạt động của các DN, dự án lớn (như Samsung, Formusa, hóa dầu Bình Sơn, lọc dầu Nghi Sơn...) để tháo gỡ vướng mắc kịp thời; Tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy sản xuất và xuất khẩu nông - lâm - thủy sản. Đẩy nhanh tiến độ xây dựng khuôn khổ pháp lý thực sự kiến tạo để phát triển nền kinh tế số như Chiến lược Quốc gia về CMCN 4.0; Tạo mọi điều kiện thuận lợi để thúc đẩy kinh tế tư nhân và lĩnh vực dịch vụ phát triển...

Tài liệu tham khảo:

1. Tổng cục Thống kê (2019), *Tình hình kinh tế - xã hội 4 tháng đầu năm 2019*;
2. Viện Đào tạo và Nghiên cứu BIDV (2019), *Báo cáo kinh tế vĩ mô*;
3. Viện Nghiên cứu Kinh tế và Chính sách (2019), *Báo cáo kinh tế vĩ mô*;
4. Quỳnh Nga (2019), *Tăng trưởng kinh tế năm 2019: Dự báo nhiều khó khăn*, Báo Tiền phong điện tử;
5. Một số website: npsc.gov.vn, gso.gov.vn, cafef.vn...

Thông tin tác giả:

ThS. Đỗ Thị Nhung - Trường Đại học Tài chính Quản trị Kinh doanh
Email: nhungblue90@gmail.com